הלכות שבת סימן שיח

שיח דין המבשל בשבת . ובו ים סעיפים: א תולין ט"ו וכקיב

א (א) אהמבשל (ב) בשבת (או שעשה * (ג) אחת משאר מלאכות) (טור) (א) במזוד אסור לו ליד וככ"ק ביי וכר"ו הביי וכרייו (ד) לעולם ולאחרים (ה) מותר (כ) למוצאי שבת מיד (ג) [ה] (ו) ובשוגג אסור בו ביום באר הימב

שערי תשובה החבל בפתילתו בלא קשירה שנמלאת מלאכתו מתקיימת וכן המפריד [h] וכשוגג. שיין כה"ט ומ"ש וה"ה כשוכת הוא מתשובת מהר"ם מינן בינ

השתיל חייב משום מתיר והוא שלא יתכוין לקלקל בלבד ושיעורן בשיעור הפוחל ועב"י ועמ"ש ססי' ש"ג :

(ה) במדיד . ומשמע ברשב"ה סי' קע"ה שהקדרה הסורה ג"כ . ודוקה המכשל לבריה אבל המכשל לחולה מותרת הקדרה כ"כ הרשב" שם ועי' בתשו' שבות יעקב ח"ב סי' כ"ה וגדולה מוו כ' שאפי' היתה קדרה חדשה שלוו כן הרופאים שיעשו התבשיל בכלי חדש הפ" מותרת הקדרה ועיין רש"י בפ"ק דחולין שכ' דלדעת ר"מ בשוגג יאכל בו ביום אפילו הוא עלמו ובמזיד אסור אפילו לאחרים בי ביי ולמו"ש מותר אפילו לו ע"ש ובפ' שלו נערות פי' להפך בדעת ר"מ דס"ל בשוגג יאכל אפילו בו ביום במזיד לא יאכל לעולם אבל החרי ישראלים אוכלים הרי שכ' דלר"מ במזיד לא יאכל הוא לעולם וזהו הפך ממה שפי' בפ"ק דהולין ול"ע. ועי' בפירוש המשנה להרמב"ם פ" דתרומות ודוק: (ב) למו"ם מיד. דדוקה בחינו יהודי שעושה בעינן בכדי שיעשה דחיישינן שמה יחמר לו לעשות הבל ישרחל לה ישמע לו חים חולין דף ט"ו. ואם היה מו"ש יו"ט אסור דאין שכת מכין ליו"ט לקוטי מהרי"ו סי' ב'. ואם נתערב אותו דבר באהרים שמ"א: (ג) ובשיגג

באוך הלכה

* חמבשל כשכת או שעשה וכו". ואם הוא מלאכה דרכנן עיין כפמ"ג שכתו דחד דינה חית להו וכשוגג לריך להמתין עד מו"ש ע"ש דרחית משכת ל"ח ש"א דאמר שם מכשל הוא דקשביד מששה אכל האי דלא קשביה מעשה וכו' ולא אמר משום דהוא דרבנן ולפלא דשם רלה הגמרא לומנ דאפילו במזיד מותר כו ביום מטעם זה כדאיתא שם בהדיא ומזיד אין ביב אחד מהפוסקים שיקל בו ביום אפילו באיסורת דרכנן ולכן הולרך הנמרי לטעם זה וחפשתי ומנחתי בביחור הגר"ח שכתב ומסיק להלכה דחפילו לדשה השו"ע שפסק כר' יהודה היינו בדחורייתא אכל במלאכה דרבנן הוא כיבר דלה קנסו שוגג אפו מזיד והכיה לזה סוגיות מפורשות וכן פסק סרמב כ דהמטביל כלים בשבת בשונג ישתמש בהן במזיד חל ישתמש בהן עד מו"ש [חֹן זה לריך לעיין דכתב שם הגר"ח דבמלחכם דרבנן ר"י סבר כר"מ ומשמש פס דבין לשנין שוגג ובין לשנין מזיד וכן משמש מהרמכ"ם שפסק במעביל דכמויד לה יבתמם בהן עד מו"ם ומבמע דכמו"ם מותר הפילו לו והמהי כא לדברי הרמב"ם דפכן כר"י דבמלאכה דאורייתא במזיד אסור לשולם גם כדרכנן לריך לסיות במזיד כן דהא ר"י סוכר דלא קנסו שובג אטו מויד כדרכנן חבל במזיד גופת לה מלינו בגמרה שיחלוק ר"י בין דרבנן לדחורייתה ול"ע] בוכ מוחתי שנם בח"ח כתב דנ"ל דכשונג בחיסור דרבנן מיחד אפילו לו כו כיום וכבר קדמו הגר"א ככיאורו : * אחת משאר מלהכות . (א) המכשל וכו' . אחד המכשל את המאכל או את הסממנין או המחמם את המים [ר"ל אף דמים ראוי לשתיה בלא בישול וה"ה חלב מ"מ הייב כיון דמשתבח ע"י הבישולן ואחד החופה את הפת הכל ענין אחד הוא |דאפיה האל מענין בישול אלא שאפיה הוא בפת ובישול הוא בשארי דברים המתיך אחד ממיני מתכות כל שהוא או המחמם את המתכות עד שתעשה גהלת ה"ו תולדת מכשל [שהרי בחימומו הוא מרכבו שיהא ראוי תקנו ולעשות ממנו כלי והרי הוא מרפה דבר הקשה]. וכן הממסם ות הדונג [שעוה] או את ההלב או את הופת והכופר והנפרית ביולא בהן ה"ז תולדת מבשל וחייב וכן המבשל כלי אדמה עד יעשו חרם חייב משום מבשל [הקודם שמתחוק הכלי ונלרף הכנשן ונעשה הרם כראוי (כ) מתכשל בה עיע של הכלי] וכן ג) הנותן חתיכת ען בתנור כדי שיתייבש וידוע שמתחלה הוא תרפה ויוצא ממנו הלהלוחית חייב משים מבשל כללו של דבר בין רפה גוף קשה באש (ד) או שהקשה גוף רך ה"ז חייב משום בשל [רמב"ם בפ"ט] וע"כ יש ליזהר מאד שלא להניח עלים להים ל התנור ליבשן אחר שקיעת החמה דהוא חשש דאורייתה . הניה

שר ע"ג גהלים אם נללה לליה גמירה כשיעור גרוגרת הייב ואפילו הגרוגרת אינה במקים אחד אלא מתלקט משנים ושלשה מקומות ג"ב חייב ופילו אם לא היה לליה גמורה רק כמאב"ד ג"כ קייב אלא דבוה שאינו לליה גמורה לריך שיהיה הבשר ללוי משני הלדדים של הבשר דוקא וא"ל שיר [כן כתב (ה) הרעב"ם שם בהלכה ה'] וכ"ז היא לענין חטאת (ו) אבל איסורא יש בכל גווני וכן מה שכתב הרמב"ם מתחלה לענין לליה שיעור גרוגרת הוא ג"כ רק לענין היוב הטאת אבל איסור דאורייתא יש בכל גווני כדקי"ל הלי שיעור אסור מן התורה [שבת ע"ד גמ' ורש"י ם]: (ב) בשבת. וכל שיש ספק פלינתא בזה אי הוי בכלל בישיל או לאו או בשאר מלאכות כה"ג אין לאסור בדישבד דכל האיסור הזה הוא רק ירבנן שקנסוהו וספיקא דרבנן לקולא [פת"ג באות יו"ד וכשין זה כתב המג"א בסימן שכ"ג סקי"א ושיין בסקל"ב ולש"ק]: (ג) אחת משאר אכות. ואם היא מלאכה דרבון עיין בביאור הגר"א שהאריך להוכיח דלכו"ע אם עשה אותה בשוגג אין לאסור בדיעבד ליהנות ממנה ועיין בבה"ל:) לעולם. ליהנות מאותה מלאכה דקנסיהו רבנן ומ"מ (ז) מיתר לו ליהנות מדמיה של המלאכה. כתב המג"א בשם הרשב"א דגם הקדירה ישל בה בשבת אסורה לו לבשל בה מפני שהיא בלועה מדבר האסור לו ודוקא המכשל לבריא אבל המבשל להולה מותרת הקדרה : (ה) מיתר ו"ם מיד . ואפילו למי שנתכשל בשבילו (ח) דלא בעינן להמתין בכדי שיעשי אלא במלאכה הנעשית ע"י א"י בשביל ישראל משום דקל בעיניו שור דאמירה לעו"ג ויכוא לעשות כן פעס אחרת כדי שיהיה מוכן לו במו"ש מיד אבל דבר שנעשה ע"י ישראל בידים ודאי ליכא למיהש י"ו שנתיר למו"ש מיד יכא פעם אחרת לומר לישראל לבשל לו בשבת בשביל זה (ע) ועוד שהישראל לא ישמע לו דאין אדם חוטא ולא לו אם היה במו"ם יו"ט אפילו בישל בהיתר כגון שבישל בשבת לחולה מ"מ אסור לבריא , גם ביו"ט ראשון דאין שבת מכין ליו"ט . נתערב (יא) בשבת אותו דבר שנתבשל (יב) במויד באחרים דעת המ"א דאינו מתבשל ואסיר לו (יג) בשבת ליהנית מוה דכיון מו"ם יהיה מותר לחחרים מקרי דבר שיש לו מתירין דחינו בטל חפילו בחלף ומה שכתב ביו"ד סוף סימן קי"ב היפוך זה נדחק "א לישכו ועיין בחות דעת שם שחולק עליו וכ"ו להמכשל בעלמו אכל לענין אחרים לכו"ע מקרי דבר שיש לו מתירין: (וי) ובשוגג שער הציוו

ן ובסי"ב כתב דהמחמם את הכרול כדי ללרפו במים ה"ו תולדת מבעיר ותירן בלח"מ דתרתי איתוהו דמתחלה כשועשה הברול רך חייב משום מבשל ו"ז כשנעשה גחלת בוערת חייב משום מבעיר שהרי נעשה דבר השורף: (ב) כן איתא בפיר"ח ע"ד ע"ב: (ג) הוא פירש"י שם ובר"ח איתא דינו רש"י ודינו של הרמכ"ם כביחוד המימרה החי מחן דשדה וכו' ע"ב ולדינה גם הרמב"ם מודה לפירוש רש"י : (ד) ר"ל כיון שהקשה מסתמה מתרשה ס וחייב על הריפוי כן מוכח בגמרא ופיר"ח שם : (ס) עיין במ"א במה בהכיא בשם הראב"ד בענין זה והא"ר השיגו דגם הראב"ד מודה בכ"ז. אך על ר הדין בהווכר בגמרא דעל כמאכ"ד בעינן משני הלדדין דוקא יש לעיין במה דהווכר כס"ע ובמ"א שם בסקל"ב דעירוי מכשל כדי קליפה ומבואר שם וס אחרונים דסוא כמאב"ד והלא הוא רק בלד אחד דלא עדיף מעל גבי גחלים ואפשר משים דמ"מ איבורא דרבון יש אבל הוא דבר הדש וליע בכ"ו : שבת דף ג': ע(ז) ב"ק ע"א דמעשה שבת מותר בהנאה: (ח) ע"ז. (ע) מ"א: (י) מ"א וגם בפמ"ג ע"ש: (יא) אכל אם נהערב במו"ש מתכפיל לכו"ע מעעם הכתוב ביו"ד שם: (יב) אכל בשוגג לכו"ע פוי דבר שים לי התורוי בחודי ואייי ביו"